

ประกาศกรมวิชาการเกษตร

เรื่อง คำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดขั้นตอนการออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน โดยให้กรมวิชาการเกษตร ดำเนินการตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชที่ยื่นคำขอ นำไปปิดประกาศที่กรมวิชาการเกษตร และในเว็บไซต์ของกรมวิชาการเกษตร เพื่อให้บุคคลทั่วไปได้มีโอกาสทักท้วงภายในสามสิบวันนับแต่วันปิดประกาศ นั้น

บัดนี้ ได้มีผู้มายื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียน ตามพระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน ๓ พันธุ์ ให้เป็นพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังนี้

๑. กุยข่ายพันธุ์พิจิตร 1 (*Allium tuberosum* 'Pichit 1')
๒. มะปร่างพันธุ์พิจิตร 1 (*Bouea macrophylla* 'Pichit 1')
๓. มะยงชิดพันธุ์พิจิตร 1 (*Bouea oppositifolia* 'Pichit 1')

กรมวิชาการเกษตรได้ตรวจสอบลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพืชดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศลักษณะประจำพันธุ์เบื้องต้นของพันธุ์พืชดังกล่าวให้ทราบโดยทั่วกัน ปรากฏตามเอกสารแนบท้ายประกาศนี้ และหากมีผู้ใดประสงค์จะทักท้วงหรือมีข้อพิสูจน์ ว่าการยื่นคำขอให้ออกหนังสือรับรองพันธุ์พืชขึ้นทะเบียนฯ ดังกล่าวเป็นไปโดยมิชอบ ให้แจ้งที่กลุ่มวิจัยการคุ้มครองพันธุ์พืช กองคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๔๐ ๗๒๑๔ ภายในสามสิบวันนับจากวันปิดประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

(นางวิลาวัลย์ ไคร์ครวญ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

กุยช่ายพันธุ์พิจิตร 1
(Allium tuberosum 'Pichit 1')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900
โทรศัพท์ 0 80114 4715 / 056 990 035

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

กุยช่ายพันธุ์พิจิตร 1 เป็นพันธุ์ที่ได้จากการชักนำให้เกิดต้นเตตระพลอย (4x) ปรับปรุงพันธุ์โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร (เดิมคือศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร) ปีพ.ศ. 2529 - 2532 รวบรวมสายต้นกุยช่ายจากแหล่งปลูกต่างๆ ทั่วประเทศ นำมาปลูกและรวบรวมพันธุ์ไว้ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร ในปี พ.ศ. 2530 - 2532 ดำเนินการเปรียบเทียบสายต้นกุยช่ายจำนวน 5 สายต้น ได้แก่ สายต้น01 (บึงพระ-1) สายต้น02 (บึงพระ-2), สายต้น03 (บางแค), สายต้น04 (เชียงใหม่) และสายต้น05 (สุโขทัย) ปีพ.ศ. 2533 - 2536 ดำเนินการคัดเลือก Clone กุยช่ายจำนวน 4,000 สายต้น (Clone) ได้สายต้นกุยช่ายที่มีลักษณะที่ดีจำนวน 5 สายต้น ได้แก่ พจ-166, พจ-133, พจ-180, พจ-144 และพจ-190 ปีพ.ศ. 2537 - 2539 ได้นำกุยช่ายทั้ง 5 สายต้นไปทดสอบในแหล่งปลูกต่าง ๆ คัดเลือกได้ 2 สายต้น ได้แก่ พจ-166 และ พจ-133 ในปี พ.ศ. 2558 ปรับปรุงพันธุ์กุยช่ายสายต้น พจ-166 โดยการชักนำให้เกิดต้นเตตระพลอย (4x) ด้วยสารโคลชิซิน (Colchicine) ความเข้มข้นที่ 0.1% โดยหยอดที่ต้นอ่อนจำนวน 4 ครั้ง ปีพ.ศ. 2568 ปลูกทดสอบและเปรียบเทียบกับพันธุ์ควบคุม (พันธุ์การค้า) ณ แปลงเกษตรกรจังหวัดพิจิตรและตาก พบว่าต้นกุยช่ายมีใบใหญ่และหนากว่าพันธุ์เดิม จึงได้คัดเลือกและตั้งชื่อว่า กุยช่ายพันธุ์พิจิตร 1

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2529-2532	รวบรวมสายต้นกุยช่าย	ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร
2530-2532	เปรียบเทียบสายต้นกุยช่าย	ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร
2533	ผลิตต้นกุยช่ายที่มีลักษณะที่ดี	ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร
2534-2536	คัดเลือกสายต้นกุยช่ายจำนวน 4,000 สายต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร
2537-2539	ทดสอบสายต้น	ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร
2558	ชักนำให้เกิดต้นเตตระพลอยดี ในกุยช่ายสายต้น พจ-166	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ เกษตรพิจิตร
2568	ปลูกทดสอบสายต้น	
2568	กุยช่ายพันธุ์พิจิตร 1	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด	ชื่อไทย กุยช่ายพันธุ์พิจิตร 1 ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Allium tuberosum</i> 'Pichit 1' วงศ์ Amaryllidaceae ไม้ล้มลุกอายุหลายปี
ลำต้น	ลำต้นอยู่ใต้ดิน หัวท่อน้ำด้วยเปลือกที่มีลักษณะบาง ๆ หลายชั้น และแตกกอมีหลายต้นใน 1 กอ ต้นสูง 43.6 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปแถบ แผ่นใบแบน กว้าง 0.70 เซนติเมตร ยาว 41.5 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบแผ่และเชื่อมติดกันเป็นหลอดหุ้มรอบโคน เกิดเป็นลำต้นเทียม
ดอก	ช่อดอกแบบช่อซี่ร่ม ก้านช่อดอกกลมมีลักษณะตันและยาว ดอกออกในระดับเดียวกัน ปลายของก้านช่อดอกมีใบประดับหุ้มช่อดอก เมื่อดอกเจริญขึ้นแตกออกเป็นริ้วสีขาว ดอกสีขาว
ผล/เมล็ด	ผลกลม ภายในผลมีช่อง 3 ช่อง ผลแก่แตกตามตะเข็บของผล ในผลมีเมล็ดช่องละ 1 - 2 เมล็ด ลักษณะแบน ขรุขระ สีน้ำตาล
ลักษณะอื่น ๆ	<ol style="list-style-type: none">1. ผลผลิตต่อกอ 70.0 กรัม มากกว่าพันธุ์ควบคุม ที่ให้ผลผลิตต่อกอที่ 43.8 กรัม คิดเป็นน้ำหนักร้อยละ 59.82. น้ำหนักต่อต้น 14.8 กรัม มากกว่าพันธุ์ควบคุม ที่ให้น้ำหนักต่อต้นที่ 7.00 กรัม คิดเป็นน้ำหนักร้อยละ 111.43. จำนวนใบต่อต้น 10.0 ใบ มากกว่าพันธุ์ควบคุม ที่ให้จำนวนใบต่อต้นที่ 8.00 ใบ คิดเป็นจำนวนใบร้อยละ 25.04. เส้นผ่านศูนย์กลางลำต้น 0.48 เซนติเมตร กว้างกว่าพันธุ์ควบคุม ที่มีความกว้างเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นที่ 0.28 เซนติเมตร คิดเป็นความกว้างเส้นผ่านศูนย์กลางลำต้นร้อยละ 71.45. สามารถปลูกได้ในทุกภาคของประเทศไทย ในสภาพพื้นที่ที่มีดินร่วนปนทราย ดินระบายน้ำดี และมีแสงแดดตลอดทั้งวัน6. แหล่งปลูกที่ความชื้นในดินที่มากเกินไปจะทำให้รากเน่า7. อายุการเก็บเกี่ยวครั้งแรก 120 - 150 วันหลังปลูก (อายุการเก็บเกี่ยวครั้งแรก ขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของต้น) เก็บเกี่ยว 30 วันต่อครั้ง

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของกุยช่ายพันธุ์พิจิตร 1
ก ลำต้น ข-ค ใบ ง ดอก

กุยช่ายพันธุ์พิจิตร 1

มะปรางพันธุ์พิจิตร 1
(*Bouea macrophylla* 'Pichit 1')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ - สกุล กรมวิชาการเกษตร

ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900

โทรศัพท์ 0 80114 4715 / 056 990 035

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

มะปรางพันธุ์พิจิตร 1 เป็นพันธุ์ที่ได้จากการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผสมเปิด ปรับปรุงพันธุ์โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร (เดิมคือศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร) ปีพ.ศ. 2531 - 2539 รวบรวมพันธุ์มะปรางชนิดผลใหญ่ จำนวน 31 สายต้น โดยการสำรวจหาพันธุ์มะปรางชนิดผลใหญ่จากแหล่งปลูกต่างๆ ทั่วประเทศ จากนั้นนำเมล็ดมาเพาะและปลูกรวบรวมพันธุ์ไว้ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ โดยเฉพาะพันธุ์ที่ให้ผลผลิตสูงและผลผลิตมีคุณภาพ แล้วปล่อยให้มีการผสมกันเองใน 31 สายต้น ในปี พ.ศ. 2553 - 2556 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตรได้คัดเลือกสายต้นมะปรางชนิดผลใหญ่ ได้สายต้นมะปรางชนิดผลใหญ่จำนวน 6 สายต้น ได้แก่ พจ.001 พจ.002 พจ.009 พจ.022 พจ.041 และพจ.044 ที่ให้ผลผลิตสูงและผลผลิตมีคุณภาพที่ดี ในปี พ.ศ. 2558 - 2563 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตรได้ศึกษาเปรียบเทียบสายต้นมะปรางชนิดผลใหญ่ จนกระทั่งคัดเลือกได้สายต้นมะปรางชนิดผลใหญ่สายต้น พจ.041 สำหรับเสนอเป็นพันธุ์แนะนำเฉพาะพื้นที่ในเขตภาคเหนือตอนล่างต่อไป

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2531-2539	รวบรวมพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร
2553-2556	↓ คัดเลือกสายต้นมะปราง	↓ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร
2558-2563	↓ เปรียบเทียบสายต้นมะปราง	
2565	↓ คัดเลือกสายพันธุ์	
2565	↓ มะปรางพันธุ์พิจิตร 1	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด ชื่อไทย มะปรางพันธุ์พิจิตร 1 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bouea macrophylla* 'Pichit 1' วงศ์ Anacardiaceae ไม้ผล ไม้ยืนต้น

ลำต้น สูงประมาณ 3.40 เมตร ทรงพุ่มแผ่ออก เปลือกสีน้ำตาล เปลือกขรุขระมีสะเก็ดและมียางสีขาว

ใบ ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนาน รูปรี กว้าง 3.28 เซนติเมตร ยาว 9.86 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปกลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบคล้ายแผ่นหนัง ผิวใบเกลี้ยงเป็นมันวาว

ดอก ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่งทั้งในและนอกทรงพุ่ม จำนวนช่อดอก 164 ช่อต่อต้น ยาว 10.5 เซนติเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกสีเหลือง

ผล/เมล็ด ผลเดี่ยว แบบผลผนังชั้นในแข็ง รูปรี กว้าง 4.09 เซนติเมตร ยาว 7.09 เซนติเมตร ผิวเรียบ มีนวล เนื้อผลสีเหลืองเข้ม (Yellow Orange 24 A) ฉ่ำน้ำปานกลาง มีเส้นใยจำนวนมาก ผลสุกสีเหลืองเข้ม (Yellow Orange 22 A) เมล็ด กว้าง 1.90 เซนติเมตร ยาว 4.20 เซนติเมตร ทน 0.77 เซนติเมตร

- ลักษณะอื่น ๆ**
1. อายุเก็บเกี่ยว (หลังดอกบาน) 90 – 95 วัน
 2. น้ำหนักผลเฉลี่ย 61.6 กรัม มากกว่าพันธุ์หวานทำอิฐที่ให้น้ำหนักต่อผล 49.4 กรัม (น้ำหนักผล 1 กิโลกรัม ประมาณ 16 ผล)
 3. ผลผลิต 151 กิโลกรัมต่อไร่ มากกว่าพันธุ์หวานทำอิฐที่ให้ผลผลิต 142 กิโลกรัมต่อไร่
 4. ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ (TSS) 17.5 °Brix
 5. ปริมาณกรดที่ไตเตรตได้ (titratable acidity; TA) 0.0896 กรัมต่อลิตร น้อยกว่าพันธุ์หวานทำอิฐที่ให้ปริมาณกรดที่ไตเตรตได้ 0.0960 กรัมต่อลิตร
 6. แหล่งปลูกในพื้นที่เขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดพิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์
 7. แหล่งปลูกควรมีฤดูฝนกับฤดูแล้งที่เด่นชัด ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 600 เมตร
 8. เปอร์เซ็นต์ของส่วนที่กินได้ 91.48 เปอร์เซ็นต์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของมะปรางพันธุ์พิจิตร 1
ก ลำต้น ข ใบ ค ผล

มะปรางพันธุ์พิจิตร 1

มะยงชิดพันธุ์พิจิตร 1
(*Bouea oppositifolia* 'Pichit 1')

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ – สกุล กรมวิชาการเกษตร

ที่อยู่ 50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กทม. 10900

โทรศัพท์ 0 80114 4715 / 056 990 035

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

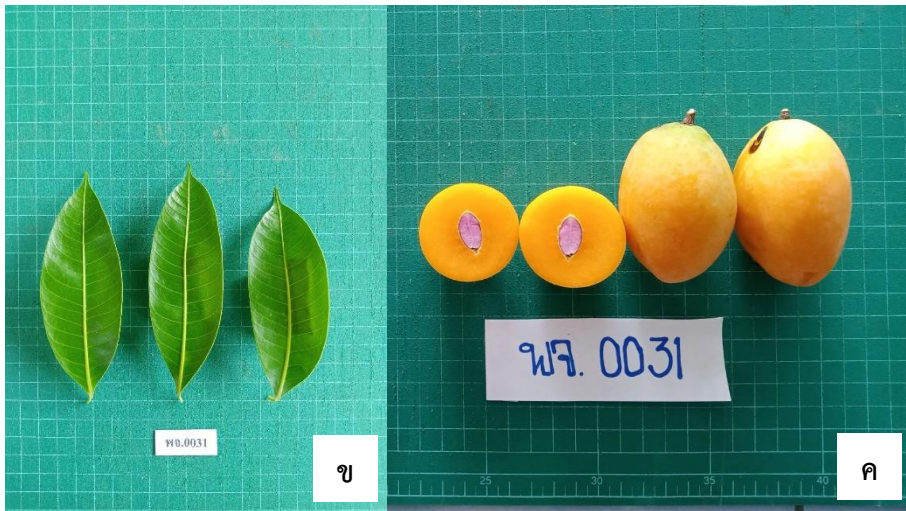
มะยงชิดพันธุ์พิจิตร 1 เป็นพันธุ์ที่ได้จากการคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ผสมเปิด ปรับปรุงพันธุ์โดย ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร (เดิมคือศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร) ปีพ.ศ. 2531 – 2539 รวบรวมพันธุ์ มะยงชิดตั้งแต่ จำนวน 39 สายต้น โดยการสำรวจหาพันธุ์มะยงชิดจากแหล่งปลูกต่างๆ ทั่วประเทศ โดยนำมา เมล็ดมาเพาะและปลูกรวบรวมพันธุ์ไว้ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ โดยเฉพาะพันธุ์ ที่ให้ผลผลิตสูงและผลผลิตมีคุณภาพ แล้วปล่อยให้มีการผสมกันเองใน 39 สายต้น ในปีพ.ศ. 2553 - 2556 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร ได้คัดเลือกสายต้นมะยงชิด ได้สายต้นมะยงชิดจำนวน 6 สายต้น ได้แก่ พจ.0015 พจ.0023 พจ.0031 พจ.0038 พจ.0039 และพจ.0043 ที่ให้ผลผลิตสูงและผลผลิตมีคุณภาพที่ดี ใน ปีพ.ศ. 2558 - 2563 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร ได้ศึกษาเปรียบเทียบสายต้นมะยงชิด จนกระทั่ง คัดเลือกได้สายต้นมะยงชิดสายต้นพจ.0031 สำหรับเสนอเป็นพันธุ์แนะนำเฉพาะพื้นที่ในเขตภาคเหนือ ตอนล่างต่อไป

แผนผังการปรับปรุงพันธุ์

ปี พ.ศ.	ขั้นตอนการดำเนินงาน	สถานที่
2531-2539	รวบรวมพันธุ์	ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร
	↓	
2553-2556	คัดเลือกสายต้นมะยงชิด	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร
	↓	
2558-2563	เปรียบเทียบสายต้นมะยงชิด	
	↓	
2565	คัดเลือกสายพันธุ์	
	↓	
2565	มะยงชิดพันธุ์พิจิตร 1	

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

- ชนิด** ชื่อไทย มะยงชิดพันธุ์พิจิตร 1 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Bouea macrophylla* 'Pichit 1' วงศ์ Anacardiaceae ไม้ผล ไม้ยืนต้น
- ลำต้น** สูงประมาณ 3.50 เมตร ทรงพุ่มแผ่ออก เปลือกสีน้ำตาล เปลือกขรุขระมีสะเก็ดและมียางสีขาว
- ใบ** ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปขอบขนาน รูปรี กว้าง 3.70 เซนติเมตร ยาว 10.10 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบรูปกลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบคล้ายแผ่นหนัง ผิวใบเกลี้ยงเป็นมันวาว
- ดอก** ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกที่ปลายกิ่งทั้งในและนอกทรงพุ่ม จำนวนช่อดอก 178 ช่อต่อต้น ยาว 12.7 เซนติเมตร ดอกสมบูรณ์เพศ กลีบดอกสีเหลืองอมส้ม
- ผล/เมล็ด** ผลเดี่ยว แบบผลผนังชั้นในแข็ง รูปรี กว้าง 4.44 เซนติเมตร ยาว 6.70 เซนติเมตร ผิวเรียบ มีนวล เนื้อผลสีเหลืองเข้ม (Yellow Orange 25 C) ฉ่ำน้ำปานกลาง มีเส้นใยจำนวนมาก ผลสุกสีเหลืองเข้ม (Yellow Orange 23 A) เมล็ด กว้าง 1.90 เซนติเมตร ยาว 4.50 เซนติเมตร หนา 0.90 เซนติเมตร
- ลักษณะอื่น ๆ**
1. อายุเก็บเกี่ยว (หลังดอกบาน) 90 – 95 วัน
 2. น้ำหนักผลเฉลี่ย 70 กรัม มากกว่าพันธุ์ชิดทำอิฐที่ให้น้ำหนักต่อผล 66.8 กรัม
 3. ผลผลิต 189 กิโลกรัมต่อไร่ มากกว่าพันธุ์ชิดทำอิฐที่ให้ผลผลิต 166 กิโลกรัมต่อไร่
 4. ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ (TSS) 16.3 °Brix มากกว่าพันธุ์ชิดทำอิฐที่ให้ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ 14.7 °Brix
 5. ปริมาณกรดที่ไตเตรตได้ (titratable acidity; TA) 0.6144 กรัมต่อลิตร น้อยกว่าพันธุ์หวานทำอิฐที่ให้ปริมาณกรดที่ไตเตรตได้ 0.6528 กรัมต่อลิตร
 6. แหล่งปลูกในพื้นที่เขตภาคเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดพิจิตร พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ และเพชรบูรณ์
 7. แหล่งปลูกควรมีฤดูฝนกับฤดูแล้งที่เด่นชัด ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 600 เมตร
 8. เปอร์เซ็นต์ของส่วนที่กินได้ 93.14 เปอร์เซ็นต์

ภาพ ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของมะยงชิดพันธุ์พิจิตร 1
ก ลำต้น ข ใบ ค ผล

มะยงชิดพันธุ์พิจิตร 1